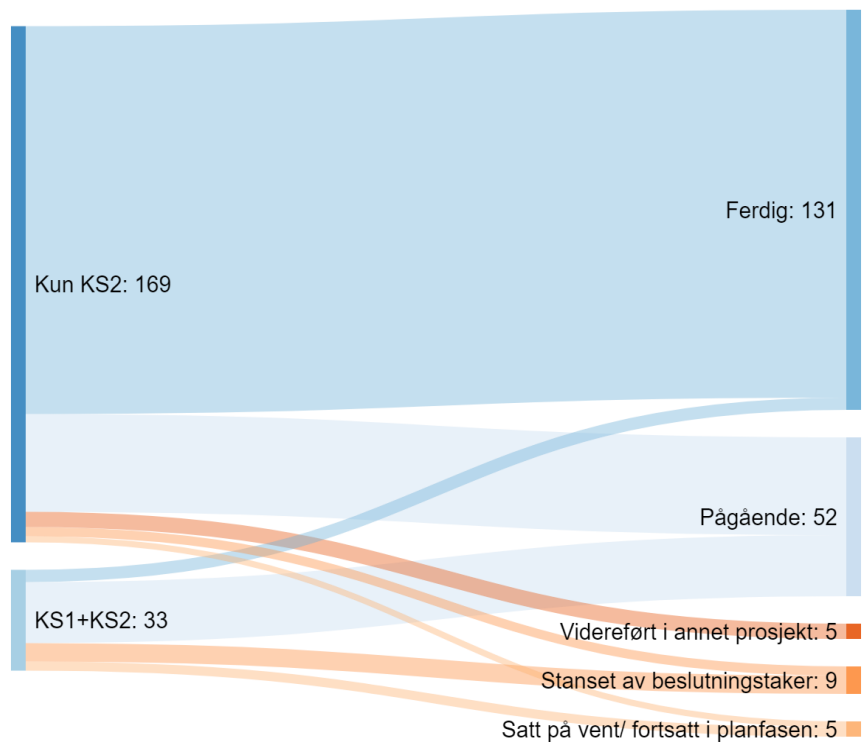

Ingri Bukkestein

Kartlegging av status for prosjekter som har vært gjennom KS2

Status ved utgangen av 2019

Arbeidsrapport 2020-1

Innholdsfortegnelse

Forord.....	3
1 Innledning	4
2 Data og metode	6
3 Kategorier.....	7
4 Resultater.....	8
4.1 Prosjekter som er ferdige.....	8
4.2 Pågående.....	10
4.3 Videreført i annet prosjekt.....	13
4.4 Stanset av beslutningstaker	14
4.5 Satt på vent/fortsatt i planfasen.....	18
5 Oppsummering	21
Referanser.....	24
Vedlegg 1: Liste over prosjekter som inngår i kartleggingen.....	26
Vedlegg 2: Prosjekter uten sluttkostnad.....	34

Forord

Denne rapporten presenterer en oversikt over hva som har skjedd med de 202 prosjektene som har gjennomgått KS2 i perioden 2000-2019. Concept-programmet publiserer løpende oversikter over sluttkostnader sammenlignet med kostnads- og styringsrammer for ferdigstilte prosjekter (se siste oppdatering i Welde mfl., 2019, for 85 prosjekter). Men vi har så langt ikke publisert noen oversikt over hvor de øvrige KS2-prosjektene befinner seg i prosessen. De kan være under gjennomføring i henhold til plan, stanset av beslutningstaker, forsinket av ulike årsaker, e.l.

Derimot har vi tidligere kartlagt hva som har skjedd med prosjekter etter at de har gjennomgått det første kontrollpunktet KS1. Jordal mfl. (2018) fant at omtrent 80% av prosjektene hadde gått videre til forprosjekt med valgt konsept mens 20% var blitt stanset (avvist) av regjeringen (ofte etter en kritisk KS1-rapport) eller prosessen hadde stoppet opp av andre årsaker.

Rapporten presenterer nå en tilsvarende oversikt over hva som har skjedd med statlige prosjekter etter KS2. Den viser kun et øyeblikksbilde, men resultatet bør være relevant for flere, og kan gi grunnlag for å svare på spørsmål som: Er det like stor sjanse for at et prosjekt stanses etter KS2 som etter KS1? Hva har skjedd med KS2-prosjektene som ikke gjennomføres, og hvor i prosessen har de stanset? Er det tydelige sektorforskjeller? Osv.

Studien er gjennomført av Concept-forsker Ingri Bukkestein og baserer seg i stor grad på dokumentanalyse. Morten Welde har gitt gode innspill til et tidligere utkast.

Trondheim
Januar, 2020
Gro Holst Volden,
Forskningsjef

Ansvaret for informasjonen i rapportene som produseres for Concept-programmet ligger hos forfatterne. Synspunkter og konklusjoner står for forfatternes regning og er ikke nødvendigvis sammenfallende med Concept-programmets syn.

1 Innledning

I 2000 ble ordningen med ekstern kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsunderlag for store statlige prosjekter innført (KS2). Hensikten med ordningen var å bedre Stortingets beslutningsgrunnlag for store statlige investeringsprosjekter, og å bedre kostnadskontrollen og styringen i gjennomføringen av prosjektene. I 2005 ble ordningen utvidet til å også gjelde ekstern kvalitetssikring av konseptvalg (KS1). Per desember 2019 har 202 prosjekter vært gjennom KS2. I overkant av 100 prosjekter har vært gjennom KS1, og rundt 33 prosjekter har vært gjennom både KS1 og KS2.

Jordal mfl. (2018) ga en kartlegging av status for KS1-prosjektene per september 2018. De fant at omtrent halvparten av prosjektene ble videreført med valgt konsept, og lå an til å bli gjennomført. Omtrent en fjerdedel var under planlegging eller sendt tilbake for videre utredning, og hadde forholdsvis høy sannsynlighet for å bli vedtatt gjennomført. De resterende prosjektene var enten avvist, stoppet, trukket av forslagsstiller, eller lagt på vent. D

Av prosjektene som har vært gjennom KS2 har over halvparten kommet så langt at tiltakene nå er i drift, eller anskaffelsene er tatt i bruk. For å undersøke hvordan det har gått med disse prosjektene gjennomføres det etterevalueringer av ferdigstilte KS-prosjekter i regi av Concept-programmet. Hittil har 26 prosjekter blitt etterevaluert med Concepts evalueringsmodell. Concept gjennomfører også studier av kostnadskontroll, det vil si i hvilken grad sluttkostnaden i prosjekter som har vært gjennom KS2 er innenfor kostnadsrammen. Den siste studien av dette er av Welde mfl. (2019) og var basert på 85 prosjekter. Det er imidlertid ikke gitt at alle KS2-prosjektene blir gjennomført, og dermed er det også interessant å se på hva som er status for prosjekter som *ikke* er ferdigstilt. Denne arbeidsrapporten bidrar med en kartlegging av dette.

Det kan være flere grunner til at KS2-prosjekter ikke gjennomføres – både faglige, politiske og økonomiske. KS2 skal fungere som et kontrollpunkt før Stortingets endelige investeringsbeslutning. Det skal både sikre at rammer og styringsunderlag er tilstrekkelig for at prosjektet skal kunne gjennomføres etter forutsetningene, og at prosjektet er videreført etter forutsetningene som ble lagt ved konseptvalget. Avgjørelser i Stortinget er avhengig av et politisk flertall, som betyr at utfallet i et gitt tilfelle kan bli at prosjektet ikke godkjennes, men blir avvist. Dersom ingen prosjekter avvises av Stortinget etter KS2, kan dette i så fall tyde på at den reelle investeringsbeslutningen skjer på et tidligere tidspunkt, det vil si før et prosjekt får tildelt et formelt budsjett.

Ikke alle KS2-prosjektene fremmes for Stortinget. I enkelte tilfeller peker KS2-rapporten på stor usikkerhet knyttet til gjennomføringen av prosjektet, eller store kostnadsøkninger i forhold til tidligere estimater. Dette kan føre til at prosjekter sendes tilbake for videre utredning, at ansvarlig departement beslutter at prosjektet ikke skal gjennomføres, eller at prosjektet legges på vent på ubestemt tid. Det overordnede bildet viser imidlertid at det er stor sannsynlighet for at et prosjekt blir gjennomført når det først har vært gjennom KS2. Og etter innføring av KVU/KS1 er det her de viktigste valgene vedrørende prosjekt og konsept gjøres.

I denne arbeidsrapporten kartlegges status for alle prosjektene som har vært gjennom KS2 ved utgangen av 2019. Rapporten er organisert som følger:

- Kapittel 2 gir en oversikt over de ulike kategoriene KS2-prosjektene kan deles inn i, når de sorteres etter status.
- Kapittel 3 inneholder resultatene fra kartleggingen, og gir en nærmere beskrivelse av hvilke prosjekter som faller inn under hver av kategoriene. Fokuset er spesielt på prosjektene som ikke ligger an til å bli gjennomført, og hvor i prosessen de har stanset.
- Kapittel 4 oppsummerer resultatene og diskuterer implikasjonene av dem.

2 Data og metode

Denne arbeidsrapporten tar for seg de 202 prosjektene som har vært gjennom KS2 ved utgangen av 2019. Vedlegg 1 gir en oversikt over hvilke prosjekter som inngår i studien, og Tabell 1 gir en oversikt over antall KS2-prosjekter fordelt etter ansvarlig departement. Som det fremgår av tabellen er over halvparten av KS2-prosjektene samferdselsprosjekter, mens forsvarsprosjekter utgjør den nest største gruppen. For enkelte vegprosjekter har en større strekning/pakke av prosjekter vært gjennom KS1, mens kun deler av denne har vært gjennom KS2. I denne kartleggingen inngår kun den delen av konseptet som har vært gjennom KS2.

For å kartlegge status for KS2-prosjektene har det blitt foretatt en systematisk gjennomgang av KS2-rapporter, stortingsproposisjoner, omtale i media og data fra Concept-programmets database Trailbase. Gjennomgangen baserer seg i hovedsak på offentlig tilgjengelig informasjon. Det er imidlertid stor variasjon i hvor mye offentlig informasjon som er tilgjengelig for de ulike prosjektene. Det må derfor tas forbehold om at det kan ha skjedd ting i enkelte prosjekter som påvirker status, men som ikke er offentlig tilgjengelig.

Tabell 1: KS2-prosjekter fordelt etter ansvarlig departement

Ansvarlig departement	Antall KS2-prosjekter
Arbeids- og sosialdepartementet	5
Finansdepartementet	1
Forsvarsdepartementet	41
Helse- og omsorgsdepartementet	4
Justis- og beredskapsdepartementet	7
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	3
Kulturdepartementet	3
Kunnskapsdepartementet	18
Nærings- og fiskeridepartementet	3
Samferdselsdepartementet	117
Totalt	202

En utfordring med datasettet er at status for noen av prosjektene påvirkes av endringer over tid. Dette gjelder spesielt pågående prosjekter, prosjekter som har blitt stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen og prosjekter som fortsatt er i planfasen. Enkelte prosjekter har endret status under utarbeidelsen av denne rapporten, og bildet som presenteres er status ved utgangen av 2019. Uavhengig av statusen til enkeltprosjekter vil det overordnede bildet likevel være gjeldende over tid.

3 Kategorier

Prosjektene kan deles i fem overordnede kategorier etter hva som er dagens status, gitt ved Tabell 2. For å gi en mer detaljert forklaring er enkelte av kategoriene også delt i underkategorier. Dette gjelder spesielt for kategori 4, hvor underkategoriene klargjør hvor i prosessen de ulike prosjektene har stanset.

Fokuset i denne kartleggingen er lagt til prosjektene som ikke er ferdige, men som var planlagt ferdig før dags dato, og prosjektene som blitt stanset og ikke ligger an til å bli gjennomført. Det er ikke gått nærmere inn på hvorvidt ferdigstilte prosjekter gikk som planlagt, eller om prosjekter som er planlagt ferdig etter 2019 ligger etter planen.

Tabell 2: Oversikt over kategoriene

Status	Beskrivelse
1. Ferdig	1.1 Med sluttkostnad – Prosjekter hvor tiltaket er åpnet og satt i drift eller anskaffelsen er tatt i bruk, og sluttkostnad foreligger.
	1.2 Uten sluttkostnad - Prosjekter hvor tiltaket er åpnet og satt i drift, eller anskaffelsen er tatt i bruk, men hvor en endelig sluttkostnad ikke foreligger
2. Pågående	2.1 Planlagt ferdig innen 2019 – Prosjekter som etter opprinnelige planer skulle vært ferdigstilt innen 2019, men som av ulike grunner ikke har blitt det.
	2.2 Planlagt ferdig etter 2019 – Prosjekter som er vedtatt gjennomført av Stortinget, men som er planlagt ferdig etter 2019.
3. Videreført i annet prosjekt	Prosjekter som har blitt slått sammen eller nå inngår i andre prosjekter.
4. Stanset av beslutningstaker før gjennomføring eller underveis	4.1 Stanset etter anbefaling fra KS2 – prosjekter hvor kvalitetssikrerne har sett på prosjektet som umodent for gjennomføring, eller pekt på store usikkerhetsmomenter som har ført til at prosjektet har blitt stanset.
	4.2 Stanset pga. lokalpolitisk uenighet – prosjekter som krever lokalpolitisk flertall for å bli fremmet for Stortinget, men som ikke lengre har det.
	4.3 Kansellert i gjennomføringsfasen – prosjekter som har møtt på så store utfordringer i gjennomføringsfasen at det har blitt besluttet å kansellere prosjektet.
	4.4 Stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen – prosjekter som er vedtatt gjennomført, men som har møtt på problemer ved oppstart og dermed har blitt stanset for videre utredning.
5. Satt på vent / fortsatt i planfasen	Prosjekter som verken har blitt avvist av Stortinget, eller er stanset av ansvarlig fagdepartement. Enten fordi de er under videre utredning, er satt på vent på ubestemt tid, finansieringsbeslutningen er utsatt, eller fordi prosjektet ikke har kommet videre i den politiske prosessen etter overlevering av KS2.

4 Resultater

Tabell 3 viser antall prosjekter som faller inn under de ulike kategoriene og underkategoriene. Som det fremgår av tabellen er de fleste prosjektene ferdigstilte eller pågående. Fem prosjekter har blitt videreført i andre prosjekter etter KS2, ni prosjekter har blitt stanset av beslutningstaker før gjennomføring eller underveis, og seks prosjekter er satt på vent eller er fortsatt i planfasen. De kommende delkapitlene gir en nærmere redegjørelse for prosjektene i de ulike kategoriene.

Tabell 3: Antall prosjekter per kategori og underkategori

Status	Beskrivelse	Prosjekter per underkategori	Antall prosjekter
1. Ferdig	1.1 Med sluttkostnad	98	131
	1.2 Uten sluttkostnad	33	
2. Pågående	2.1 Planlagt ferdig innen 2019	8	52
	2.2 Planlagt ferdig etter 2019	44	
3. Videreført i annet prosjekt			5
4. Stanset av beslutningstaker før gjennomføring eller underveis	4.1 Stanset etter anbefaling fra KS2	3	9
	4.2 Stanset pga. lokalpolitisk uenighet	1	
	4.3 Kansellert i gjennomføringsfasen	3	
	4.4 Stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen	2	
5. Satt på vent / fortsatt i planfasen			5
Totalt			202

4. 1 Prosjekter som er ferdige

4.1.1 Med sluttkostnad

Vi kategoriserer et prosjekt som ferdig dersom tiltaket er åpnet og satt i drift, eller anskaffelsen er tatt i bruk. Av de 202 prosjektene som har vært gjennom KS2 er 131 av disse ferdigstilte per desember 2019. Av disse har 98 prosjekter sluttkostnad ved utgangen av 2019. Som det fremgår av Tabell 4 er flesteparten av de ferdigstilte prosjektene, med og uten sluttkostnad, samferdselsprosjekter. Vedlegg 1 gir en nærmere spesifisering av hvilke prosjekter som er ferdigstilt.

Tabell 4: Ferdigstilte prosjekter fordelt etter ansvarlig departement

Ansvarlig departement	Ferdigstilte prosjekter m/sluttkostnad	Ferdigstilte prosjekter u/sluttkostnad	Totalt antall ferdigstilte prosjekter
Arbeids- og sosialdepartementet	4		4
Finansdepartementet	1		1
Forsvarsdepartementet	16	5	21
Helse- og omsorgsdepartementet	2		2
Justis- og beredskapsdepartementet	2	1	3
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	2		2
Kulturdepartementet	1	1	2
Kunnskapsdepartementet	13	2	15
Nærings- og fiskeridepartementet		1	1
Olje- og energidepartementet			0
Samferdselsdepartementet	57	23	80
Totalt	98	33	131

Concept har oversikt over endelig sluttkostnad for 85 av de 131 ferdigstilte prosjektene. Se Concept rapport nr. 59 (Welde mfl., 2019) for en oversikt over og analyse av disse.

4.1.2 Uten sluttkostnad

Vi har foreløpig ikke informasjon om sluttkostnad for 33 av de ferdigstilte prosjektene. Årsakene til differansen mellom ferdigstilte prosjekter med og uten sluttkostnad er flere. Noen av dem er prosjekter gjennomført med såkalt Offentlig-privat samarbeid (OPS), hvor prosjektinnholdet kan omfatte mer enn selve utbyggingen (for eksempel drift og vedlikehold), eller hvor sluttkostnad ikke er tilgjengelig på grunn av ulike avtaler om konfidensialitet mellom byggherre og entreprenør. Dette er prosjekter hvor vi heller ikke kan vente å få informasjon om sluttkostnad. I de andre prosjektene hvor vi ikke har registrert sluttkostnad er årsaken som oftest at sluttoppgjør mellom oppdragsgiver og utfører enda ikke er avsluttet. Det er normalt at dette kan ta noe tid etter siste leveranse, men hvis dette drar ut i tid skyldes det som oftest en eller annen form for uenighet.

Tabell 5 gir en oversikt over ferdigstilte prosjekter uten sluttkostnad, sortert etter år for ferdigstillelse og ansvarlig departement. Vedlegg 2 gir en nærmere spesifisering over hvilke prosjekter som er uten sluttkostnad, og når de ble ferdigstilt.

Tabell 5: Ferdigstilte prosjekter uten sluttkostnad, sortert etter departement

Ansvarlig departement	År ferdigstilt				
	Før 2017	2017	2018	2019	Totalt
Samferdselsdepartementet	9	4	5	5	23
Justis- og beredskapsdepartementet	1				1
Kulturdepartementet				1	1
Kunnskapsdepartementet			2		2
Nærings- og fiskeridepartementet			1		1
Forsvarsdepartementet	1	3		1	5
Totalt	11	7	8	7	33

4.2 Pågående

Pågående prosjekter kan deles i to underkategorier. Prosjekter som skulle vært ferdigstilt innen utgangen av 2019, men som fortsatt er pågående, inngår i kap. 4.2.1. Disse prosjektene er følgelig forsinket i forhold til opprinnelig tidsplan. Prosjekter som er planlagt ferdig etter 2019 inngår i kap. 4.2.2. Det er ikke gått nærmere inn på hvorvidt prosjektene som er planlagt ferdig etter 2019 ligger an til å bli gjennomført etter tidsplanen, men det kan antas at noen av disse prosjektene også er forsinket.

4.2.1 Planlagt ferdig innen 2019

Prosjekter som etter opprinnelige planer skulle vært ferdigstilt innen utgangen av 2019, men som av ulike grunner ikke har blitt det, inngår i denne kategorien. Per dags dato gjelder dette seks forsvarsprosjekter og to samferdselsprosjekter, gitt ved Tabell 6.

Tabell 4: Prosjekter som skulle vært ferdigstilt innen utgangen av 2019

Prosjekt	Ansvarlig departement	Opprinnelig plan	Forventet ferdigstillelse
Enhetshelikoptre	Forsvarsdepartementet	2008	2025
StingRay	Forsvarsdepartementet	2013	Ikke spesifisert
Ula-klassen oppdatering	Forsvarsdepartementet	2016	2021
Nytt logistikk- og støttefartøy	Forsvarsdepartementet	2017	2020
Rv13 Ryfast, E39 Eiganestunnelen og forlengelse av Nord - Jæren pakken	Samferdselsdepartementet	2018	2020

Middelstungt enhetlig panserkjøretøy (MEP) og Oppklaringspanservogn (OPV)	Forsvarsdepartementet	2018	2020
E134 Damåsen - Saggrenda	Samferdselsdepartementet	November 2019	2020
Eiendomsserverv Ørland	Forsvarsdepartementet	Utgangen av 2019	2020/2021

Av prosjektene som var planlagt ferdig innen 2019 ligger et prosjekt så langt som ti år etter opprinnelige planer. Dette kan ha store konsekvenser for både kostnadene og nytten til prosjektet, og i enkelte forsvarsprosjekter kan teknologien være utdatert før anskaffelsen er i operativ drift. Det kan være flere årsaker til at et prosjekt blir forsinket. Det som går igjen i forsvarsprosjektene er forsinkelser fra leverandørens side. I samferdselsprosjektene er det flere tilfeller hvor forsinket anleggsstart forskyver gjennomføringen av prosjektet. Vi har imidlertid ikke foretatt noen grundig analyse av årsaker til forsinkelsene. Vi går heller ikke inn på hvilke konsekvenser dette ventes å ha for sluttkostnaden.

Enhetshelikoptre

Prosjektet ble vedtatt ved Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 7 (2000-2001) til St.prp. nr. 1 (2000-2001), og omfatter levering av 14 NH90-helikoptre til Kystvakten og Marinen. Etter planen skulle helikoptrene leveres i perioden 2005-2008. Prosjektet er vesentlig forsinket fra leverandørens side, og i 2019 er ingen av helikoptrene Norge har mottatt så langt operative. I følge Prop. 1 S ((2019-2020), s. 81) forventes leveransen av det siste helikopteret i løpet av 2020, og det planlegges for at helikoptrene skal være fullt operative mot midten av 2020-tallet. Dersom disse planene realiseres innebærer dette en forsinkelse på 17 år i forhold til opprinnelige planer. Prosjektet omtales av Aftenposten som tidenes norske helikopterskandale, hvor forsvarsministre fra syv regjeringer står ansvarlig (Bentzrød, 2019).

StingRay

Prosjektet ble vedtatt ved Stortingets behandling av Innst. S. nr 62 (2007-2008) til St. prp. nr. 22 (2007-2008), og omfatter anskaffelse av nye lettvekttorpedoer. Disse skal kunne benyttes på fregattene, NH90-helikoptre og P-3C Orion maritime patruljefly. Etter opprinnelige planer skulle prosjektet gjennomføres i perioden fra 2008-2013. Torpedoene ble levert i perioden 2010-2013. Det gjenstår ferdigstilling av våpenintegrasjon mot NH90-helikoptrene og integrasjon på helikopterfartøyer før prosjektet planlegges avsluttet (Prop. 1 S (2019-2020), s. 80). Prosjektets tilgrensning til den forsinkede leveransen av NH90-helikoptrene gjør at forventet ferdigstilling for dette prosjektet er usikker.

Ula-klassen oppdatering

Prosjektet ble vedtatt ved Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 7 (2008-2009) til St.prp. nr. 1 (2008-2009), og omfatter oppdatering og oppgradering av seks Ula-klassen undervannsbåter. Prosjektet var planlagt gjennomført i perioden 2010-2016. Dette ble senere utvidet til 2020. I Prop. 1 S (2019-2020) ble tidsplanen forlenget med ytterligere ett år. Årsaken til forlengelsen var justering av pågående kontrakter som følge av høyt aktivitetsnivå og lavere tilgjengelighet på fartøyer for prosjektet, enn hva det var planlagt for. Prosjektet forventes nå å avsluttes i 2021.

Nytt logistikk- og støttefartøy

Prosjektet omfatter anskaffelse av et nytt logistikk- og støttefartøy til understøttelse av Forsvarets maritime kapasitet, og ble vedtatt ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 70 (2008-2009). Det ble inngått kontrakt om leveranse juni 2013. Leveransen var planlagt til slutten av 2016, og fartøyet skulle være i operativ drift mot slutten av 2017.

Byggingen av det nye logistikk- og støttefartøyet ble betydelig forsinket fra leverandørens side, og var ferdigstilt først høsten 2018. Fartøyet ankom Norge vinteren 2019, og skal nå gjennom teknisk og operativ innfasing før det er i drift i løpet av 2020 (Prop. 1 S (2019-2020), s. 75).

Rv13 Ryfast, E39 Eiganestunnelen og forlengelse av Nord - Jæren pakken

Prosjektet ble vedtatt ved Stortingets behandling av Prop. 28 S (2011-2012), og omfatter bygging av 5 km firefeltsvei forbi Stavanger sentrum, inkludert Eiganestunnelen på 3,7 km. I Prop. 1 S (2012-2013) ble det lagt til grunn at anleggsarbeidet ville starte i slutten av 2012, og at prosjektet var ventet åpnet for trafikk i 2018. I Prop. 1 S (2013-2014) var anleggsstart utsatt til desember 2013, og prosjektet forventes åpnet for trafikk i 2019. I følge Prop. 1 S (2019-2020) startet anleggsarbeidet i april 2014, og prosjektet ventes åpnet for trafikk i februar 2020.

Middelstungt enhetlig panserkjøretøy (MEP) og Oppklaringspanservogn (OPV)

Også omtalt som «Kampvogner til hæren». Prosjektet omfatter oppgradering og ombygging av eksisterende stormpanservogner av typen CV90 i kombinasjon med nyanskaffelse av vogner. Opprinnelig skulle leveransen til prosjektet være avsluttet i 2018. I følge Prop. 1 S (2019-2020) er alle vognene nå mottatt fra leverandøren, og prosjektet planlegges avsluttet i 2020.

E134 Damåsen – Saggrenda

Prosjektet omfatter bygging av 13,2 km vei, hvorav 8,5 km som firefeltsvei. Det bygges fire tunneler med en samlet lengde på 4,5 km. Prosjektet ble vedtatt delvis bompengefinansiert gjennom Stortingets behandling av Prop. 49 S (2014-2015). Opprinnelig byggeperiode var lagt til anleggsstart våren 2015 og ferdigstilling oktober 2019. Ifølge Prop. 1 (2019-2020) var faktisk anleggsstart juni 2015, og prosjektet ventes nå åpnet for trafikk i april 2020. Altså er forventet ferdigstilling noe mer forsinket enn differansen mellom faktisk og planlagt anleggsstart.

Eiendomserverv Ørland

Ble vedtatt gjennom Stortingets behandling av Prop. 123 S (2016-2017), og omfatter tiltak for å redusere støykonsekvenser for boliger rundt den nye kampflybasen på Ørland. Arbeidet med støytiltakene startet opp januar 2017. Ifølge reguleringserklæringene skal prosessen med støyisoleringstiltak, i tillegg til innløsning av bosteder, være sluttført innen utgangen av 2019.

I følge Prop. 1 S (2019-2020) vil både innløsningen av boliger og støyreducerende tiltak være gjennomført innen fristen i reguleringsplanen. Det har vært en prosess for å avklare hvorvidt fritidsboliger omfattes av reguleringsplanvedtaket, og konklusjonen er nå at fritidsboliger er omfattet av vedtaket. Det vil derfor i 2020 og 2021 gjennomføres støyreducerende tiltak også på fritidsboliger. Videre vil det i 2020 også gjennomføres støytiltak på de boligene i rød støysone hvor eierne nylig har takket nei til innløsning av boligen.

4.2.2 Planlagt ferdig etter 2019

I denne kategorien inngår prosjekter som har blitt vedtatt av Stortinget, og som ifølge opprinnelige planer skal være ferdig etter 2019. På nåværende tidspunkt gjelder dette 44 prosjekter. Enkelte av disse har møtt på problemer i gjennomføringsfasen og ligger an til å bli forsinket, men for mange av disse prosjektene vil det være for tidlig å si noe om hvorvidt de kommer til å gå som planlagt. Tabell 6 viser antall prosjekter i denne kategorien, sortert etter ansvarlig departement. To prosjekter som i utgangspunktet falt inn under denne kategorien skiller seg ut ved at de har blitt utsatt etter at Stortinget har vedtatt gjennomføring av prosjektene. Disse er nærmere omtalt i kap. 4.4.4.

Tabell 6: Prosjekter planlagt ferdig etter 2019

Ansvarlig departement	Antall prosjekter
Arbeidsdepartementet	1
Forsvarsdepartementet	6
Helse- og omsorgsdepartementet	1
Justis- og beredskapsdepartementet	3
Kulturdepartementet	1
Kunnskapsdepartementet	3
Nærings- og fiskeridepartementet	2
Samferdselsdepartementet	27
Totalt	44

4.3 Videreført i annet prosjekt

Denne kategorien inneholder prosjekter som har blitt slått sammen eller nå inngår i andre prosjekter. Fem forsvarsprosjekter faller inn under denne kategorien. Tabell 7 gir en oversikt over hvilke prosjekter dette gjelder, og hvilke prosjekt de nå inngår i. Tre av prosjektene ble slått sammen til et større anskaffelsesprosjekt, et ble delt i to mindre prosjekter, og et ble videreført i et annet prosjekt.

Tabell 7: Prosjekter som er videreført i annet prosjekt

Prosjektnavn	Ansvarlig departement	Videreført til
Supplementsanskaffelser av Stormpanservogner	Forsvarsdepartementet	Middelstungt enhetlig panserkjøretøy (MEP) og Oppklaringspanservogn (OPV), også kjent som «Kampvogner til hæren».
Pansret stridsoppklarings-system	Forsvarsdepartementet	Middelstungt enhetlig panserkjøretøy (MEP) og Oppklaringspanservogn (OPV)

Middelstungt pansret enhetskjøretøy	Forsvarsdepartementet	Middelstungt enhetlig panserkjøretøy (MEP) og Oppklaringspanservogn (OPV)
GOLF Leveranseprosjekt 2 (LP2)	Forsvarsdepartementet	Splittet i «90 LOS Økonomiprojektet» og «Logistikkprosjektet».
Erstatning av Nordkappklassen	Forsvarsdepartementet	Videreført i Nye kystvaktfartøy

Supplementsanskaffelser av Stormpanservogner, Pansret stridsoppklaringsystem og Middelstungt pansret enhetskjøretøy

Prosjektet «Supplementsanskaffelser av Stormpanservogner» sin hensikt var å skaffe ytterligere 26 stormpanservogner av samme type som en tidligere anskaffelse på 104 vogner. Prosjektet gjennomgikk KS2 i 2004, og planlagt oppstart var i 2005. Prosjektet ble imidlertid ikke nevnt i Stortingproposisjonene for de aktuelle årene.

I 2008 gjennomgikk prosjektene «Pansret stridsoppklaringsystem» og «Middelstungt pansret enhetskjøretøy» KS2. Prosjektene omfatter anskaffelse av en rekke kampvogner, inkludert nødvendig logistikkstøtte og kommunikasjonssystemer.

Alle de tre prosjektene ble slått sammen etter anbefaling fra KS2, og er nå videreført i prosjektet «Middelstungt enhetlig panserkjøretøy og oppklaringspanservogn», også kjent som «Kampvogner til hæren». Det har vært noe forsinkelser, og leveransen skulle egentlig være ferdig innen utgangen av 2018. I statsbudsjettet for 2020 informeres det imidlertid om at alle vognene nå er mottatt fra leverandøren, og at prosjektet er planlagt avsluttet i 2020 (Prop. 1 S (2019-2020), s. 77-78).

GOLF Leveranseprosjekt 2

Prosjektet omfatter felles IT-system for Forsvaret. Prosjektet gjennomgikk KS2, men ble aldri gjennomført slik det da var definert. Prosjektet ble istedenfor splittet i «LOS Økonomiprojektet» og «Logistikkprosjektet», og det ble gjort en ny KS2 for hver av disse prosjektene.

Erstatning av Nordkappklassen

Prosjektet «Erstatning av Nordkappklassen» skulle anskaffe to helikopterbærende kystvaktfartøy. Ved Stortingets behandling av Innst. 7 S (2016-2017) til Prop. 1 S (2016-2017) ble leveransen tatt inn i prosjektet «Nye kystvaktfartøy», som skulle anskaffe et identisk fartøy. Anskaffelsesperioden ble forlenget med to år, og leveringingen av de tre fartøyene er planlagt gjennomført i perioden 2022-2024.

4.4 Stanset av beslutningstaker

Prosjekter som har blitt stanset av beslutningstaker inngår i denne kategorien. Prosjektene har stanset på ulike tidspunkt i prosessen, og av ulike årsaker. Underkategoriene illustrerer hvor eller hvorfor prosjektene har stanset, og årsakene er beskrevet nærmere i de kommende delkapitlene. Et hovedskille kan trekkes ved hvorvidt de ble stanset før eller etter gjennomføring av prosjektet ble blitt vedtatt av Stortinget. I de to første underkategoriene har prosjektene blitt stanset i planfasen, mens i de to siste underkategoriene har de blitt stanset i gjennomføringsfasen.

Tabell 8: Underkategorier for prosjekter som har stanset

Under-kapittel	Status	Antall prosjekter
4.4.1	Stanset etter anbefaling fra KS2	3
4.4.2	Stanset pga. lokalpolitisk uenighet	1
4.4.3	Kansellert i gjennomføringsfasen	3
4.4.4	Stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen	2
	Sum	9

4.4.1 Stanset etter anbefaling fra KS2

Det er tre prosjekter som har stanset etter anbefaling fra KS2. I alle tre tilfellene har KS2 pekt på stor usikkerhet knyttet til gjennomføringen av prosjektet, og stansingen av prosjektet har blitt initiert av ansvarlig fagdepartement eller underliggende etat. Det vil si at ingen av disse prosjektene har gått videre til behandling i Stortinget. Alle prosjektene har blitt utredet i tidsrommet etter innføringen av KS1. Allikevel har kun ett av disse prosjektene vært gjennom KS1 før utarbeidelsen av styringsunderlag og kostnadsoverslag med påfølgende KS2, mens ett annet prosjekt måtte igjennom KS1 etter gjennomført KS2.

Prosjekt	Ansvarlig departement	KS1	Forklaring
Merverdi-programmet	Justis- og beredskapsdepartementet	Ja	Etter KS2, og ny gjennomgang av planene fra Politidirektoratets side, valgte direktoratet å anbefale Justisministeren at prosjektet skulle stoppes.
Ny IKT-løsning for departementene	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Nei	KS2 pekte på stor usikkerhet til hvorvidt den nye IKT-løsningen ville bli vellykket, og det ble beregnet 40% høyere kostnader enn først antatt. Prosjektet ble stanset av ansvarlig departement.
Heving av U-864	Samferdselsdepartementet	Nei ¹	KS2 pekte på stor risiko knyttet til gjennomføring av tiltaket. Det ble senere valgt å gå for et annet alternativ, tildekking av ubåt-vraket.

Merverdiprogrammet

Programmet skulle fornye den samlede IKT-støtten til politiets arbeid med straffesaker og øvrig kriminalbekjempelse. Prosjektet gjennomgikk KS1, og «Nybygg», som var det mest ambisiøse alternativet, ble anbefalt videre. Dette alternativet omfattet fullstendig utfasing av eksisterende

¹ Det ble først utført KS2. Kvalitetssikrerne anbefalte at prosjekteringen skulle starte på nytt og følge staten prosjektmodell. Det ble senere gjennomført KVU og KS1 for prosjektet.

applikasjoner og etablering av nye. KS2 pekte ut flere risikoreduserende tiltak som burde gjennomføres før beslutning om oppstart av prosjektet kunne tas. Dette førte til at Politiet iverksatte en ny gjennomgang av planene, og til slutt valgte å ikke anbefale igangsetting av prosjektet. I stedet gikk de for at IKT-moderniseringen i politiet skulle gjennomføres i mindre og mer fleksible prosjekter.

Ny IKT-løsning for departementene

Prosjektet omfattet en ny felles IKT-løsning for departementene, som skulle erstatte dagens seks ordninger (inkludert en utdatert fellesløsning). Prosjektet gjennomgikk ikke KS1. Regjeringen besluttet at dette ikke var nødvendig, og at to andre rapporter om ny IKT-løsning for departementene kunne legges til grunn. Prosjektet ble definert som umodent for KS2 av kvalitetssikrerne, og dermed heller ikke modent for gjennomføring. Kvalitetssikrerne anslo at kostnadene var om lag 40 prosent høyere enn tidligere antatt, og at det var stor usikkerhet knyttet til hvorvidt prosjektet ville bli vellykket eller ikke. Det ble i stedet anbefalt å gå for et «nullpluss»-alternativ, som inkluderte forbedring av den eksisterende fellesløsningen. På bakgrunn av dette ble prosjektet stanset av daværende Kommunal- og moderniseringsminister (Johansen, 2014).

Heving av U-864

Prosjektet omfattet heving av et ubåtvrak fra 150 meters dyp. Ubåten var lastet med store mengder kvikksølv, og store områder rundt vraket var betegnet som sterkt kvikksølvforurenset. Lokalpolitisk var det ønske om at vraket skulle heves, men KS2 pekte på stor risiko knyttet til denne løsningen. Det ble senere gjennomført KVU og KS1 for prosjektet, hvor alternativet med tildekking av vraket ble anbefalt. Tildekking var anbefalt av Kystverket, som er ansvarlig etat for prosjektet, fra start. Dette er alternativet som nå ligger an til å bli gjennomført (Samferdselsdepartementet, 2019).

4.4.2 Stanset pga. lokalpolitisk uenighet

Per desember 2019 har ett prosjekt stanset pga. lokalpolitisk uenighet. Dette gjelder samferdselsprosjektet Buskerudbypakke 2 som var foreslått med delvis bompengefinansiering.

Buskerudbypakke 2

Prosjektet er en samferdselspakke med tiltak innenfor kollektivtrafikk, sykkel, gange og vei. Bypakken skulle finansieres av bompenger og statlige, fylkeskommunale og kommunale bevilgninger. Saken ble vedtatt etter flertall i alle by- og kommunestyrene og fylkestinget i juni 2018, og etter planen skulle bompengeproposisjonen legges frem for Stortinget til behandling våren 2019. All bompengefinansiering krever lokalt initiativ, men også flertall i kommunene som tar disse initiativene.

I mai 2019 fikk FrP gjennom sitt forsøk på å få skrinlagt Buskerudbypakke 2 med knappst mulig flertall av representanter i kommunestyret (Solberg, 2019). Avstemmingen kom på grunnlag av lokalpolitisk uenighet rundt grad av bompengefinansiering i prosjektet.

4.4.3 Kansellert i gjennomføringsfasen

Tre forsvarsprosjekter inngår i denne kategorien. Felles for disse prosjektene er at de har møtt på så store problemer i gjennomføringsfasen at det har blitt ansett som bedre å kansellere prosjektene enn å fortsette gjennomføringen.

Tabell 9: Prosjekter som er kansellert i gjennomføringsfasen

Prosjekt	Ansvarlig departement	KS1	Årsak til kansellering
Brukt Leopard 2 A4	Forsvarsdepartementet	Nei	Problemer med leverandør, som førte til forsinkelser og til slutt at teknologien var utdatert.
Landbasert indirekte ildstøtte	Forsvarsdepartementet	Ja	Problemer med leverandør. Senere omgjort til et vanlig anskaffelsesprosjekt «5447 Artillerisystem 155mm».
Sikker tilgang til romsegmentet	Forsvarsdepartementet	Ja	Usikkerhets- og kostnadsøkning.

Brukt Leopard 2 A4

Prosjektet omfattet anskaffelse av inntil 56 brukte Leopard 2 A4 stridsvogner, som skulle erstatte et tilsvarende antall gamle vogner av typen Leopard 1 A1. Etter opprinnelige planer skulle anskaffelse og innfasing av vognene skje i perioden 2001-2006 (St.prp. nr. 1 (2000-2001), s. 88).

Flesteparten av vognene ble overlevert i 2003. Det var imidlertid forsinkelser i leveransene av delsystemer og reservedeler, som medførte at prosjektet i første omgang ble forlenget til 2008, og så til 2010 (St.prp. nr. 1 (2008-2009), s. 80). I 2010 var det fortsatt forsinkelser i leveransene av delsystemer, og prosjektet ble forlenget til 2013 (Prop. 1 S (2010-2011), s. 76). Dette fortsatte år for år frem til hoveddelen av leveransen og de siste vognene ble levert i 2016 (Prop. 1 S (2017-2018), s. 74).

I Stortingets behandling av Innst. 50 S (2017-2018, s. 17) til Prop. 2 S (2017-2018) ble imidlertid prosjektet vedtatt stanset. Bakgrunnen ble beskrevet som at trusselen fra moderne våpen- og ammunisjonsstyper er endret, og oppgraderingsprosjektet ikke ville gi stridsvogner med en tilstrekkelig operativ evne i forhold til moderne teknologi. Det planlegges istedenfor en anskaffelse av stridsvogner fra 2025 der flere alternativer inngår.

Landbasert indirekte ildstøtte

Prosjektet var et norsk/svensk utviklingsprosjekt av et våpensystem. Prosjektet ble vedtatt i Stortingets behandling av Innst. S. nr. 370 (2008-2009), og leveransen var planlagt gjennomført i perioden 2011-2013. Forhold hos leverandøren førte til betydelige forsinkelser, kvalitetsavvik og tekniske utfordringer. Etersom leverandøren hadde store problemer med å levere på norske krav og til avtalt tid, besluttet Regjeringen å avslutte kontrakten (Prop. 1 S (2009-2010), s. 106). Prosjektet ble senere omgjort til et vanlig anskaffelsesprosjekt.

Sikker tilgang til romsegmentet

Prosjektet ble vedtatt ved Stortingets behandling av Innst. 188 S (2009-2010) til Prop. 56 S (2009-2010). Prosjektet omfattet fremskaffelse av en kommunikasjonssatellitt i et materiellsamarbeid med Spania, og skulle sikre Forsvaret effektiv kommunikasjon med styrken i Afghanistan. Etter oppstart gjennomførte partene en ny vurdering av det forretningsmessige grunnlaget, som viste endrede forutsetninger, redusert inntektspotensial og økt usikkerhet forbundet med utnyttelse av planlagt kapasitet. På bakgrunn av dette kom Norge og Spania sammen frem til at det mest hensiktsmessige var å avslutte prosjektet (Prop. 1 S (2012-2013), s. 97-98).

4.4.4 Stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen

Denne kategorien inneholder prosjekter som har blitt stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen. Altså har gjennomføringen av prosjektene blitt utsatt etter at de har blitt vedtatt i Stortinget. Per desember 2019 gjelder dette to prosjekter, som begge har møtt på store kostnadsøkninger ved oppstart.

Tabell 10: Prosjekter som er stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen

Prosjekt	Ansvarlig departement	Årsak
Boknafjordkryssingen (Rogfast)	Samferdselsdepartementet	Kostnad
Rv23 Dagslett - Linnes	Samferdselsdepartementet	Kostnad

Boknafjordkryssingen (Rogfast)

Prosjektet ble vedtatt ved Stortingets behandling av Prop. 105 S (2016-2017), og omfatter bygging av en undersjøisk tunnel over Boknafjorden for å gjøre strekningen fergefri. Finansieringsplanen for prosjektet la til grunn anleggsstart ved årsskiftet 2017-2018 og trafikkåpning i 2025 eller 2026. Den statlige finansieringsandelen har økt betydelig fra opprinnelig forslag på 2,5 milliarder kroner til 5,1 milliarder kroner (Statens vegvesen, u.å). Tidligere i 2019 valgte Statens vegvesen å avlyse den første av tre tunnelkontrakter, ettersom tilbudet fra entreprenøren var vesentlig dyrere enn forventet. I november ble det gjort kjent at hele prosjektet utsettes på ubestemt tid, mens Statens vegvesen jobber med å finne løsninger for å kutte kostnader i prosjektet (Samferdselsdepartementet, 2019).

Rv 23 Dagslett-Linnes

Prosjektet omfattet bygging av ny 5,5 km firefeltsvei mellom Dagslett og Linnes, en tunnel på 2,2 km og nye sykkel- og gangveier. I Stortingets behandling av Prop. 146 S (2014-2015) ble opplegget for utbygging og finansiering vedtatt. Det ble lagt opp til anleggsstart i 2017, og trafikkåpning i 2021.

I forbindelse med detaljplanleggingen av veien kom Vegvesenet frem til at prosjektet ble mye dyrere enn planlagt. På grunn av dette ble prosjektet stoppet, og utlysningen av hovedarbeidene for prosjektet utsatt. I 2018 ble det avgjort at prosjektet skal slås sammen med Linnes-E18, og at det skal jobbes videre med å utrede alle relevante alternativer for å finne rimeligst mulig løsning. Det sammenslåtte prosjektet heter nå E134 Dagslett-E18, og er fortsatt i planfasen (Statens vegvesen, 2019).

4.5 Satt på vent/fortsatt i planfasen

I denne kategorien inngår prosjekter som verken har blitt avvist av Stortinget, eller offisielt er stanset av fagdepartementet, men som ligger på vent i beslutningssystemet. Av hva som fremgår av offentlig informasjon er det for enkelte av prosjektene vanskelig å fastslå årsakene til at prosjektet har stoppet opp i beslutningssystemet, og når de eventuelt vil komme videre i prosessen, eller formelt vil stanses. For andre prosjekter er årsakene klarere, og det kan forventes at de vil komme til gjennomføringsfasen innen en viss tid. Prosjektene som inngår i denne kategorien faller inn under en eller flere av følgende kriterier:

- Lagt på vent hos fagdepartementet
- Finansieringsbeslutningen er utsatt
- Under videre utredning (i planfasen)
- Ikke kommet videre i den politiske prosessen etter overlevering av KS2.

Tabell 11 Prosjekter som er satt på vent

Prosjekt	Ansvarlig departement	KS2 overlevert
Folkehelseinstituttet	Helse- og omsorgsdepartementet	2015
Stad skipstunnel	Samferdselsdepartementet	2003, 2018
Tenk Tromsø (Transportsystemet i Tromsø)	Samferdselsdepartementet	2018
Fv. 36 Tilfartsveg vest del 1 - tiltak i Buskerudbypakke 2	Samferdselsdepartementet	2019
Ny Holmen bru - tiltak i Buskerudbypakke 2	Samferdselsdepartementet	2019

Folkehelseinstituttet

Prosjektet omfatter riving, rehabilitering, noe ombygging samt oppføring av nytt laboratoriebygg og kontorbygg som i sin helhet skal utgjøre det nye Folkehelseinstituttet. KS2-rapporten for prosjektet ble overlevert februar 2015, men Regjeringen har ikke fremmet forslaget for Stortinget.

Helseministeren begrunner dette med behov for å bruke penger på å oppgradere nedslitte sykehusbygninger i hele landet, og at dette prioriteres fremfor å bruke 5 milliarder til nybygg til Folkehelseinstituttet (Ekroll, 2016). Prosjektet er altså lagt på vent hos fagdepartementet, men det er lite som tyder på at det kommer til å bli fremmet for Stortinget.

Stad skipstunnel

Prosjektet går ut på å bygge en fjelltunnel i havnivå, som skal være farbar for skip slik at de slipper å passere det åpne havområdet utenfor Stad i dårlig vær. Dette er et spesielt prosjekt, hvor tidligfasen har vart i over 30 år, og første gang prosjektet gjennomgikk KS2 var i 2003. Etter innføring av ordningen med kvalitetssikring av konseptvalget i 2005 (KS1) har prosjektet vært gjennom KVVU i 2010, KS1 i 2011 og KS2 i 2018 (Jordal mfl. 2018, s. 16). Den siste KS2-rapporten konkluderte med at prosjektet ville bli langt dyrere enn tidligere enn antatt, og at den forventede samfunnsnyttien var lavere. Kvalitetssikrerne beregnet prosjektets netto nytte til -2,7 milliarder kroner, redusert fra tidligere -1,4 milliarder kroner.

Prosjektet inngår i nåværende Nasjonale transportplan, men det ble ikke bevilget penger til prosjektstart i årets statsbudsjett. I november 2019 ble det gjort klart at Regjeringen bevilger 5 millioner kroner til videre planlegging av Stad skipstunnel i 2020 (Trøen, mfl. 2019). Dersom prosjektet blir vedtatt gjennomført er planlagt byggestart lagt til 2021. På tross av flere år med utredning venter prosjektet fortsatt på endelig finansieringsbeslutning, en beslutning som stadig utsettes.

Tenk Tromsø (Transportsystem i Tromsø)

Prosjektet er en byvekstavtale for Tromsø, som skal finansieres av kommunen, fylkeskommunen, staten og trafikantene. I 2017 inngikk åtte partier forlik om byvekstavtale i Tromsø. KS2-rapporten

ble overlevert november 2018. Per mai 2019 har to partier forlatt forliket, men avtalen har fortsatt lokalpolitisk flertall (Røymo, 2019). Av det som foreligger av offentlig informasjon på nåværende tidspunkt kommer det ikke frem når Regjeringen kommer til å invitere til forhandlingene om byvekstavtalen med tilhørende bompengeproposisjon (Dale, 2019).

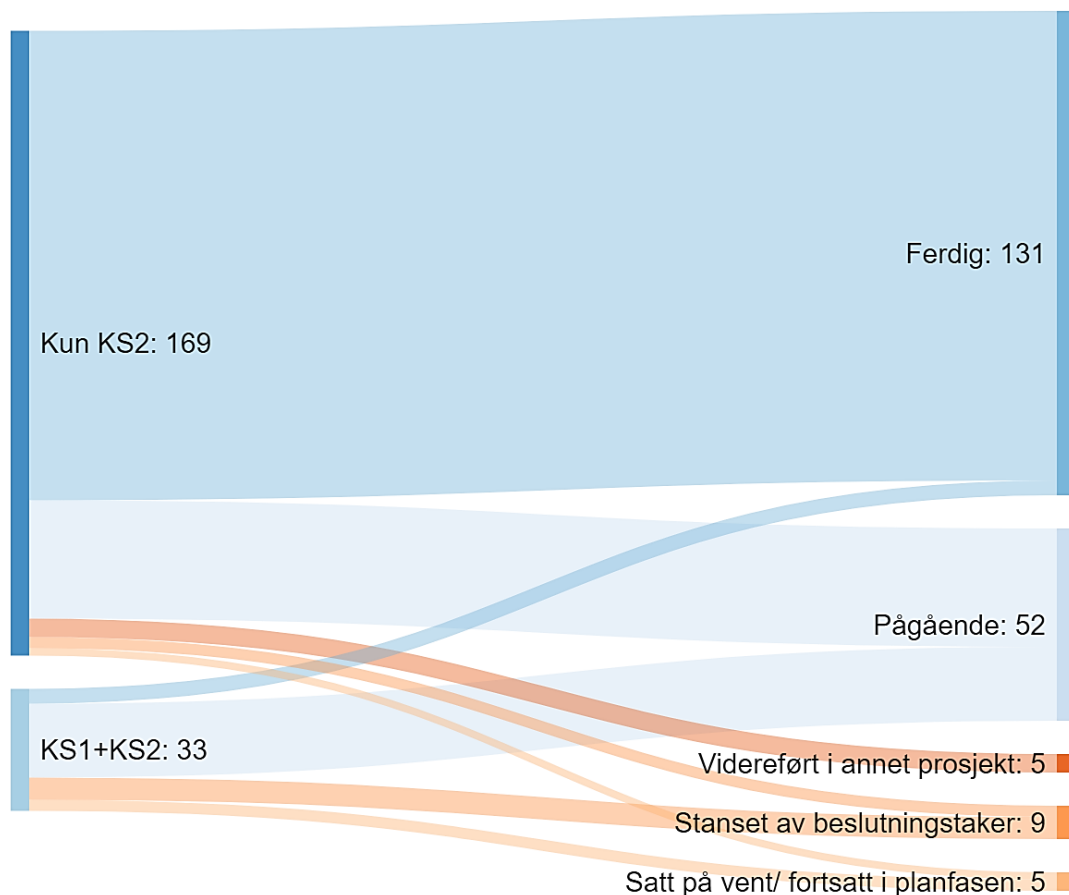
«Fv. 36 Tilfartsveg vest del 1» og «Ny Holmen Bru»

Prosjektene «Fv. 36 Tilfartsveg vest del 1» og «Ny Holmen Bru» skulle begge finansieres av byvekstavtalen Buskerudbypakke 2. Etter at Buskerudbypakke 2 tidligere i 2019 ble nedstemt i kommunestyret og ikke lengre har lokalpolitisk oppslutning, vil utbyggingen av veier og bruer som skulle inngå i avtalen bli utsatt på ubestemt tid (Bjørø og Krekling, 2019).

5 Oppsummering

Av de 202 prosjektene som har vært gjennom KS2 siden starten i år 2000 og frem til utgangen av 2019, er 131 ferdigstilt, 52 er pågående, ni er stanset av beslutningstaker på ett eller annet nivå, og fem prosjekter er satt på vent eller fortsatt i planfasen (dvs. stanset midlertidig). Altså ligger de aller fleste prosjektene som har vært gjennom KS2 an til å bli gjennomført, men det er noen prosjekter som skiller seg ut. Figur 1 Status for prosjekter som har vært gjennom KS2

Figur 1 Status for prosjekter som har vært gjennom KS2

Figur 1 illustrerer status for prosjektene som har vært gjennom KS2. 33 av KS2-prosjektene har også vært gjennom KS1, og som det fremgår av figuren har denne gruppen prosjekter en litt ulik profil enn prosjektene som kun har vært gjennom KS2. Et fåtall av prosjektene er ferdigstilt, flesteparten er pågående, noen er stanset av beslutningstaker og noen er satt på vent/fortsatt i planfasen.

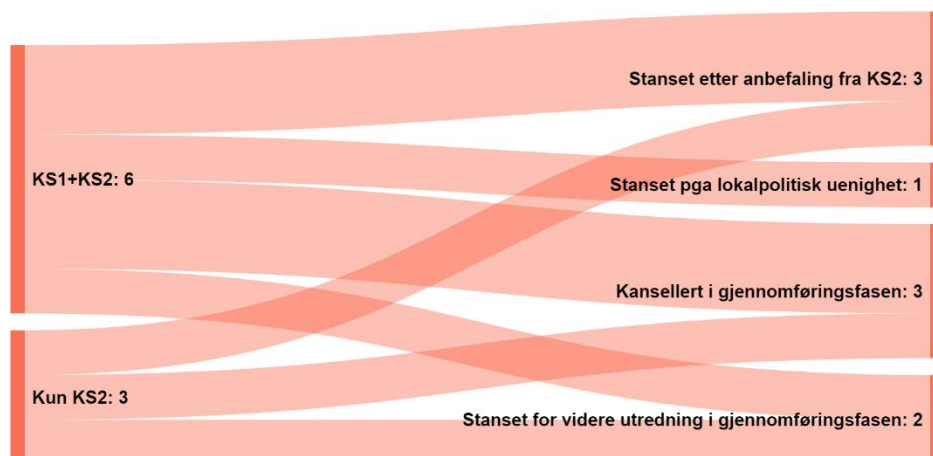
Som redegjort for i kap. 4.4 kan det være flere årsaker til at KS2-prosjekter stanses av beslutningstaker. Av det som fremgår av offentlig informasjon er ingen prosjekter formelt avvist av Stortinget, men kan mer typisk være stanset av ansvarlig departement i samråd med etaten. Prosjektene som har stanset faller inn under følgende underkategorier, de to første i planfase og de to siste i gjennomføringsfase:

- Stanset etter anbefaling fra KS2
- Stanset pga. lokalpolitisk uenighet
- Kansellert i gjennomføringsfasen

- Stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen

Hvordan de ni prosjektene som er stanset av beslutningstaker fordeler seg i de ulike underkategoriene er illustrert i figur 2. Det er ikke KS1-prosessen som er tema for denne arbeidsrapporten, men hva som skjer etterpå. Det er allikevel interessant at relativt flere KS1+KS2 prosjekter har stanset, enn prosjekter som kun har vært gjennom KS2.

Figur 2: Prosjekter som har blitt stanset av beslutningstaker

Tre prosjekter har stanset etter anbefaling fra KS2. I alle tre tilfellene pekte KS2 på stor usikkerhet knyttet til gjennomføring av prosjektet, og ansvarlig fagdepartement, eller underliggende etat, initierte stansingen. Vi finner det usannsynlig at disse prosjektene ville bli vedtatt av Stortinget slik de forelå på tidspunktet KS2 ble gjennomført, uten noen større gjennomgang av planer og reduisering av risiko. Selv om alle disse tre prosjektene ble utredet i perioden etter innføring av KS1, var det kun ett av prosjektene som hadde vært gjennom KS1 før KS2. For et av prosjektene ble det imidlertid gjennomført KVV/KV1 etter KS2. Etter innføringen av KS1 burde de verste prosjektene lukes ut før de kommer så langt som til KS2. Det er imidlertid vanskelig å si noe om hva det kontrafaktiske utfallet ville vært dersom alle disse prosjektene hadde fulgt statens prosjektmodell fra start.

KS1 har bidratt til økt fokus på nytte og relevans ved valg av prosjekt og konsept for prosjektet. Kanskje har innføringen av KS1 også bidratt til økt fokus på nytte og relevans senere i prosessen, og følgelig ført til at flere prosjekter stanses når nytten ser ut til å utebli, eller prosjektet fremstår som lite relevant. I Jordal mfl. (2018) fant de at flere prosjekter ble avvist etter KS1, enn prosjekter som ble videreført til KS2, men så stoppet.

Av de tre prosjektene som har blitt kansellert i gjennomføringsfasen har to av de også vært gjennom KS1. Felles for alle tre prosjektene er at de på tross av kvalitetssikringen har møtt på store problemer i gjennomføringsfasen, og at det har blitt ansett som mest hensiktsmessig å avslutte prosjektene. Det kan nevnes at alle disse tre prosjektene var anskaffelses/utviklingsprosjekter innenfor forsvarssektoren, og at kanselleringen av prosjektene ikke nødvendigvis kan tilskrives kvaliteter med KS-ordningen i seg selv. Det fremgår noen tydelige sektorforskjeller i denne kartleggingen, hvor Forsvarsdepartementet skiller seg ut med flest prosjekter som skulle vært ferdigstilt innen 2019, men som ikke har blitt det, samt tre prosjekter som ble kansellert i gjennomføringsfasen. Felles for

flere av disse prosjektene er at de har møtt på store problemer med leverandøren i gjennomføringen av prosjektet.

Av prosjektene som er vedtatt i Stortinget, og planlagt ferdig etter 2019, er det to prosjekter som skiller seg ut ved at de har blitt stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen. Dette gjelder to samferdselsprosjekter som begge har møtt på store kostnadsøkninger ved oppstart, og som nå utredes videre for å finne måter å redusere kostnadene på.

Som det fremgår av 4.5 er det ikke alle prosjektene som formelt gjennomføres eller stoppes, noen settes på vent – kanskje på ubestemt tid. Det kan være vanskelig å stoppe et prosjekt når det først har blitt brakt på banen, og det har bygget seg opp visse forventninger knyttet til gjennomføringen av prosjektet. Det er et par eksempler på prosjekter som legges på vent på ubestemt tid, eller sendes til videre utredning, fremfor å stoppes. Dette har i enkelte tilfeller ført til at det brukes summer i 100-millioner klassen på forprosjekter som mest sannsynlig aldri vil realiseres. Det kan argumenteres for at det er verdt å bruke disse pengene for å forhindre at de verste prosjektene gjennomføres. For noen prosjekter kan det imidlertid se ut til å være politiske forhold som gjør at prosjektene aldri stanses, fremfor faktisk usikkerhet knyttet til forhold ved prosjektet.

Det kan altså se ut til at KS-ordningen evner å stanse noen prosjekter, selv om enkelte prosjekter som kanskje burde vært stanset også har sluppet gjennom. Det ligger imidlertid utenfor denne kartleggingen å vurdere prosjektenes vellykkethet, herunder hvorvidt de burde gjennomføres eller ikke. Det er viktig å huske at det er store og komplekse prosjekter det er snakk om, og at en kan ha gjort det beste ut av informasjonen som forelå på tidspunktet prosjektet ble utredet selv om prosjektet ikke har fått ønsket utfall.

De fleste av prosjektene som inngår i denne kartleggingen har kun vært gjennom KS2. En viktig hensikt med KS1 er å luke ut de «verste» prosjektene, eller konseptene, før de kommer så langt som til KS2. Det vil bli interessant å følge med i tiden fremover etter hvert som flere av prosjektene som har vært gjennom både KS1 og KS2 kommer til driftsfasen og blir moden for etterevaluering.

Referanser

- Andersen, I. (2019) Fullskala CO2-fangst og lagring kan trolig besluttes i 2020. *Teknisk ukeblad*. Tilgjengelig fra: <https://www.tu.no/artikler/fullskala-co2-fangst-og-lagring-kan-trolig-besluttes-i-2020/465245> (Hentet: 03.12.2019).
- Berntzrød, S.B. (2019) Dette har syv ministre ansvaret for i tidenes norske helikopterskandale, *Aftenposten*. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/norge/i/BJQWR7/dette-har-syv-ministre-ansvaret-for-i-tidenes-norske-helikopterskandale> (Hentet: 03.12.2019).
- Bjørnu, E.L. og Krekling, D.V. (2019) Bompengenekten: Dette er prosjektene som blir droppet. *NRK*. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/norge/bompengenekten_-dette-er-prosjektene-som-blir-droppet-1.14563300 (Hentet: 03.12.2019).
- Dale, J.G. (2019) *Skriftlig spørsmål fra Arne Nævra (SV) til samferdselsministeren*. Tilgjengelig fra: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=75762> (Hentet: 04.12.2019).
- Ekroll, H.C. (2016) Helsedepartementet har brukt over 170 mill. på nye folkehelsebygg. De vil trolig aldri eksistere andre steder enn på papiret. *Aftenposten*. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/norge/i/v7mr5/helsedepartementet-har-brukt-over-170-mill-paa-nye-folkehelsebygg-de-vil-trolig-aldri-eksistere-andre-steder-enn-paa-papiret> (Hentet: 03.12.2019).
- Johansen, P.A. (2014) Jan Tore Sanner:- Jeg valgte å stoppe prosjektet, *Aftenposten*. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/norge/i/oRxKa/jan-tore-sanner-jeg-valgte-aa-stoppe-prosjektet> (Hentet 03.12.2019).
- Jordal, H.A., Samset, K og Whist, E. (2018) *Statlige prosjekter som har stoppet opp. Status per september 2018*. Concept arbeidsrapport. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Røymo, K. (2019) Høyres svik i Tromsø, *iTromsø*. Tilgjengelig fra: <https://www.itromso.no/meninger/2019/05/26/H%C3%B8yres-svik-i-Troms%C3%B8-19125575.ece> (Hentet: 03.12.2019).
- Samferdselsdepartementet (2018) *Ubåt-vraket U-864 ved Fedje tildekkast for å hindre framtidig kvikksølvforureining*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ubat-vraket-u-864-ved-fedje-tildekkast-for-a-hindra-framtidig-kvikksolvforureining/id2614253/> (Hentet: 03.12.2019).
- Samferdselsdepartementet (2019) *Statens vegvesen skal se nærmere på E39 Rogfast*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/statens-vegvesen-skal-se-narmere-pa-e39-rogfast/id2677305/> (Hentet: 03.12.2019).
- Solberg, K.L. (2019) Politikerne i Nedre Eiker skroter bomring og Buskerudbypakke 2, *Dagsavisen*. Tilgjengelig fra: <https://www.dagsavisen.no/fremtiden/politikerne-i-nedre-eiker-skroter-bomring-og-buskerudbypakke-2-1.1527084> (Hentet 03.12.2019).
- Statens vegvesen (2019) *E134 Dagslett-Kryss E18*. Tilgjengelig fra: <https://www.vegvesen.no/Europaveg/e134dagslette18> (Hentet: 03.12.2019).

Statens vegvesen (u.å) *E39 Rogfast*. Tilgjengelig fra:
<https://www.vegvesen.no/Europaveg/e39rogfast> (Hentet: 03.12.2019).

Trøen, T.N., Lidal, R., Skovro, T.L.S., Takle, S.S. og Sporsheim, H.K. (2019) No kjem det 5 millionar til Stad skipstunnel. Tilgjengelig fra: <https://www.nrk.no/sognogfjordane/no-kjem-det-fem-millionar-til-stad-skipstunnel-1.14778732> (Hentet: 03.12.2019).

Welde, M., Jørgensen, M., Larssen, P.F. og Halkjelsvik, T. (2019) *Estimering av kostnader i store statlige kostnader: Hvor gode er estimatene og usikkerhetsanalysene i KS2-rapportene?* Concept-rapport nr. 59. Trondheim: Ex ante akademisk forlag.

Diverse Stortingsproposisjoner

Vedlegg 1: Liste over prosjekter som inngår i kartleggingen

Liste over prosjekter som inngår i kartleggingen (KS2-prosjekter per desember 2019) og hva som er dagens status. Prosjektene er sortert etter ansvarlig departement.

Nr	Prosjekt	Status
Arbeids- og sosialdepartementet		
1	Pensjonsprogrammet fase2	Ferdig
2	NAV IKT	Ferdig
3	Pensjonsprogrammet fase 3	Ferdig
4	Modernisering av IKT i NAV	Pågående
5	PERFORM	Ferdig
Finansdepartementet		
6	Statlig kontrollområde Svinesund	Ferdig
Forsvarsdepartementet		
7	Nye fregatter	Ferdig
8	Hærens taktiske treningssenter (HTTS)	Ferdig
9	Brukt Leopard 2 A4	Stanset av beslutningstaker
10	FISBasis	Ferdig
11	Panserbekjempelse – middels rekkevidde (PBM)	Ferdig
12	Regionfelt Østlandet	Ferdig
13	GOLF Leveranseprosjekt 1 (LP1)	Ferdig
14	Luft-til-luft kortholdsmissil	Ferdig
15	Enhetshelikopter	Pågående
16	NASAMS II	Ferdig
17	Skjold serie (MTB)	Ferdig
18	Nye sjømålsmissiler Serieanskaffelsen 6027 (NSM)	Ferdig
19	Pansrede brukte spesialkjøretøy	Ferdig
20	Taktisk Data Link for fregatt og F16 (TDL16)	Ferdig
21	Hånd- og avdelingsvåpen	Ferdig
22	GOLF Leveranseprosjekt 2 (LP2)	Videreført i annet prosjekt

23	Integrert strategisk ledelsesbygg (ISL)	Ferdig
24	Supplementsanskaffelser av stormpanservogn	Videreført i annet prosjekt
25	Helikopterbase Sola	Ferdig uten sluttkostnad
26	Fremtidig kampflykapasitet	Pågående
27	P3 Orion strukturoppdatering	Ferdig
28	LOS Økonomiprojektet (ØP)	Ferdig
29	StingRay	Pågående
30	Nye transportfly	Ferdig uten sluttkostnad
31	Landbasert indirekte ildstøtte	Stanset av beslutningstaker
32	LOS Logistikkprosjektet (LOGP)	Ferdig uten sluttkostnad
33	Strategisk lufttransportkapasitet	Ferdig
34	Ula-klassen oppdatering	Pågående
35	Nytt logistikk- og støttefartøy	Pågående
36	Pansret stridsoppklaringsystem	Videreført i annet prosjekt
37	Middelstungt pansret enhetskjøretøy	Videreført i annet prosjekt
38	Sikker tilgang til romsegment	Stanset av beslutningstaker
39	Nye kystvaktfartøy	Pågående
40	Middelstungt enhetlig panserkjøretøy (MEP) og Oppklaringspanservogn (OPV)	Ferdig uten sluttkostnad
41	Joint Strike Missile (JSM) trinn 3	Pågående
42	Kampflybase - Rullebaneforlengelse - Ørland	Ferdig uten sluttkostnad
43	Eiendomserverv Ørland	Pågående
44	Undervannsbåtkapasitet etter 2020	Pågående
45	Oppgradering av luftvernmissil til Fridtjof Nansen	Pågående
46	Erstatning av Nordkapp-klassen	Videreført i annet prosjekt
47	Evenes flystasjon (hovedbase for maritime patruljefly og fremskutt operasjonsbase for kampfly)	Pågående
Justis- og beredskapsdepartementet		
48	TETRA nødnettprosjektet	Ferdig uten sluttkostnad
49	Halden fengsel	Ferdig

50	EFFEKT-programmet	Ferdig
51	Ny redningshelikopterkapasitet	Pågående
52	Merverdiprogrammet	Stanset av beslutningstaker
53	Fengselskapasitet i Buskerud, Vestfold, Telemark og Agder-fylkene	Pågående
54	Politiets nasjonale beredskapssenter	Pågående
Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
55	Ny IKT-løsning for departementene	Stanset av beslutningstaker
56	Infrastruktur Fornebu	Ferdig
57	R6 Regjeringsbygg - utvidelse av kontorer	Ferdig
Kulturdepartementet		
58	Nytt operahus	Ferdig
59	Nasjonalmuseet	Pågående
60	Arkivverkets håndtering av arkivtilvekst og digitaliseringsutfordringer	Ferdig uten sluttkostnad
Kunnskapsdepartementet		
61	Høgskolen i Østfold Remmen (HiØ)	Ferdig
62	Svalbard forskningspark	Ferdig
63	Høgskolen i Vestfold (HiV) samlokalisering	Ferdig
64	Patologibygge HiO	Ferdig
65	Nytt informatikk ved UiO (IF12)	Ferdig
66	Odontologibygge Bergen	Ferdig
67	HiB samlokalisering	Ferdig
68	KHiO leieprosjekt	Ferdig
69	Nybygg NVH (Campus Ås)	Pågående
70	LØFT Modulis ny IKT løsning	Ferdig
71	Domus Medica (Gaustad UiO)	Ferdig
72	Medisin helsefag UiT	Ferdig uten sluttkostnad
73	Domus Media (Sentrum UiO)	Ferdig
74	Vikingtidsmuseet (tidligere kulturhistorisk museum)	Pågående
75	HiO sykepleierutdanningen	Ferdig

76	Anlegg for livsvitenskap	Pågående
77	Kunst- og designhøgskolen i Bergen	Ferdig
78	Rehabilitering av Norges Idrettshøgskole (NIH)	Pågående
Nærings- og fiskeridepartementet		
79	Nytt isgående havforskningsfartøy	Ferdig uten sluttkostnad
80	Saksbehandlersystem tilpasset eBR	Pågående
81	Miljøtiltak i Lunckefjell	Pågående
Samferdselsdepartementet		
82	Stad skipstunnel	Satt på vent/fortsatt i planfasen
83	Heving av U-864	Stanset av beslutningstaker
84	Nytt terminalbygg Stavanger Lufthavn	Ferdig
85	Dobbeltspor Sandvika - Asker	Ferdig
86	E39 Klett - Bårdshaug	Ferdig uten sluttkostnad
87	E6 Jevika Selli (E6 Steinkjer)	Ferdig
88	E6 Skjerdingstad - Jaktøyen	Ferdig
89	Ny Svinesundsforbindelse (E6 Riksgrensen - Svingenskogen)	Ferdig
90	E39 Lyngdal - Flekkefjord	Ferdig uten sluttkostnad
91	E6 Assurtjern - Klemetsrud	Ferdig
92	E6 Nordre avlastningsvei	Ferdig
93	Rv653 Eiksundsambandet	Ferdig
94	E18 Høvik - Frydenhaug	Ferdig
95	Ringveg nord i Tønsbergpakken (Kjelle - Kilen)	Ferdig
96	E10 Lofoten fastlandsforbindelse (Lofast 2)	Ferdig
97	GSM-R	Ferdig
98	E18 Langåker - Bommestad	Ferdig
99	E18 Kopstad - Gulli	Ferdig
100	Rv2 Kløfta - Nybakk	Ferdig
101	E6 Åsgård - Halmstad	Ferdig
102	Rv150 Ulven - Sinsen, revidert prosjekteralternativ	Ferdig

103	E18 Bjørvikaprojektet	Ferdig
104	Bybane i Bergen	Ferdig
105	Ringveg Vest byggetrinn 1 Bergen	Ferdig
106	E18 Grimstad - Kristiansand	Ferdig uten sluttkostnad
107	E16 Wøyen - Bjørum	Ferdig
108	E6 Svingenskogen - Åsgård	Ferdig
109	Rv519 Fastlandsforbindelsen til Finnøy (Finnfast)	Ferdig
110	Rv64 Atlanterhavstunnelen	Ferdig
111	Rv7 Hardangerbrua	Ferdig
112	Lysaker stasjon	Ferdig
113	Dobbeltspor Sandnes - Stavanger	Ferdig
114	E18 Frydenhaug - Eik	Ferdig
115	E6 Vinterbro - Assurtjern	Ferdig
116	E18 Momarken - Sekkelsten	Ferdig
117	Jondalstunnelen	Ferdig
118	Dobbeltspor Lysaker - Sandvika	Ferdig
119	Kråkerøyforbindelsen	Ferdig
120	E18 Krosby - Knapstad	Ferdig
121	E6 Gardermoen - Kolomoen etappe 1 (parsell 1 og 6)	Ferdig
122	Vossapakken	Ferdig
123	Dobbeltspor Barkåker - Tønsberg	Ferdig
124	Rv47 T-forbindelsen	Ferdig
125	Boknafjordkryssingen (Rogfast)	Stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen
126	Oslopakke 3	Pågående
127	E6 Øyer - Tretten	Ferdig
128	E6 Dal - Minnesund og Labbdalen - Skaberud	Ferdig
129	Dobbeltspor Arna - Fløen og Arnatunnel	Pågående
130	Gevingåsen jernbanetunnel	Ferdig
131	Sotrasambandet	Pågående
132	E18 Knapstad-Reitvet	Ferdig uten sluttkostnad

133	Bjørset-Skei	Ferdig uten sluttkostnad
134	Vegpakke Helgeland	Pågående
135	Rv456 Kolsdalen - Lumberkrysset	Ferdig
136	E6 Øst - Trondheim - Stjørdal	Ferdig
137	E39 Kvivsvegen	Ferdig
138	E18 Sky - Langangen	Ferdig
139	Bremangersambandet 2	Ferdig
140	Rv557 Ringveg Vest byggetrinn 2	Ferdig uten sluttkostnad
141	Dobbeltspor Holm - Holmestrand - Nykirke	Ferdig
142	E16 Smedalsosen - Borlaug	Ferdig
143	Rv70 - Oppdølsstranda	Ferdig
144	E18 Melleby - Momarken	Ferdig uten sluttkostnad
145	Rv13 Ryfast, E39 Eiganestunnelen og forlengelse av Nord - Jæren pakken	Pågående
146	E18 Gulli Langåker	Ferdig
147	Rv 7 Sokna - Ørgenvika	Ferdig
148	Tenk Tromsø (Transportsystemet i Tromsø)	Satt på vent/fortsatt i planfasen
149	E6 Alta Vest, Møllnes-Kvenvik-Hjemmeluft	Ferdig
150	Fellesprosjektet E6 - Dovrebanen	Ferdig uten sluttkostnad
151	E6 Hålogalandsbrua	Ferdig uten sluttkostnad
152	E6 Sjøa - Frya (BT 1 av Ringebu - Otta)	Ferdig uten sluttkostnad
153	E16 Varpe bru - Smedalsosen	Ferdig uten sluttkostnad
154	E18 Bommestad - Sky	Ferdig
155	Bypakke Bergen (regionpakke Bergen)	Pågående
156	Farriseidet - Porsgrunn	Ferdig uten sluttkostnad
157	E16 Sandvika - Wøyen	Pågående
158	E6 Sørkjosfjellet (Langslett-Sørkjosen)	Ferdig uten sluttkostnad
159	E6 Alta Vest, Halselv - Møllnes	Ferdig
160	Utvidelse av Bergensprogrammet	Ferdig uten sluttkostnad
161	Rv80 Hundstadmoen - Thallekrysset	Ferdig uten sluttkostnad

162	Rv4 Gran grense-Jaren og Lygna sør	Ferdig uten sluttkostnad
163	E39 Svegatjørn - Rådal	Pågående
164	E134 Gvammen - Århus	Ferdig uten sluttkostnad
165	Rv609/Rv57 Dalsfjordsambandet	Ferdig
166	Grenlandsområdet	Pågående
167	Rv80 Løding - Vikan, Tverlandsbrua	Ferdig
168	E6 Helgeland, Korgen - Bolna	Ferdig uten sluttkostnad
169	Askøypakken	Pågående
170	Harstadpakken	Pågående
171	Rv2 Slomarka - Kongsvinger	Ferdig uten sluttkostnad
172	E6 Indre Nordnes - Skardalen	Ferdig uten sluttkostnad
173	E134 Damåsen - Saggrenda	Pågående
174	E136 Tresfjordbrua - Vågstrandstunnelen	Ferdig
175	E6 Jaktøya - Sentervegen	Ferdig uten sluttkostnad
176	E39 Hove - Sandved	Ferdig uten sluttkostnad
177	Follobanen	Pågående
178	Autosys kjøretøy	Pågående
179	E6 Helgeland sør	Pågående
180	E16 Bagn - Bjørgo	Ferdig uten sluttkostnad
181	Førdepakken	Pågående
182	Rv23 Dagslett - Lilles	Stanset for videre utredning i gjennomføringsfasen
183	E18 Varoddbrua	Pågående
184	E16 Bjørum - Skaret	Pågående
185	ERTMS	Pågående
186	Fv. 659 Nordøyvegen	Pågående
187	Nordhordlandspakken	Pågående
188	Vindålsliene-Korporalsbrua	Pågående
189	Fv714 Laksevegen	Pågående
190	E16 Eggemoen - Olum	Pågående
191	Rv. 5 Kjøsnesfjorden	Pågående

192	E69 Skarvberg tunnelen	Pågående
193	E39 Betna-Stormyra	Pågående
194	Fv. 36 Tilfartsveg vest del 1 - tiltak i buskerudbypakke 2	Satt på vent/fortsatt i planfasen
195	Ny Holmen bru - tiltak i Buskerudbypakke 2	Satt på vent/fortsatt i planfasen
196	Vegsystem Sluppen Trondheim / Rv. 706 Nydalsbrua	Pågående
197	Bypakke Nord-Jæren	Pågående
198	Buskerudbypakke 2	Stanset av beslutningstaker
Helse- og omsorgsdepartementet		
199	Byggefase 1 RIT 2000	Ferdig
200	Utbygging ved Rikshospitalet - Radiumhospitalet HF	Ferdig
201	Folkehelseinstituttet	Satt på vent/fortsatt i planfasen
202	Helseanalyseplattformen	Pågående

Vedlegg 2: Prosjekter uten sluttkostnad

Nr.	Prosjektnavn	Satt i drift/åpnet	Årsak/Kommentar
1	E39 Klett-Bårdshaug	Juni 2005	Offentlig-privat samarbeidsprosjekt
2	E39 Lyngdal-Flekkefjord	August 2006	Offentlig-privat samarbeidsprosjekt
3	E18 Grimstad-Kristiansand	August 2009	Offentlig-privat samarbeidsprosjekt
4	E18 Melleby - Momarken	Oktober 2014	
5	Rv2 Slomarka - Kongsvinger	November 2014	
6	Rv557 Ringveg Vest byggetrinn 2	November 2015	
7	Tetra nødnettprosjektet	Desember 2015	
8	E18 Knapstad - Reitvet	November 2016	
9	Fellesprosjektet E6 - Dovrebanen	Desember 2016	
10	E6 Sjoa - Frya (BT 1 av Ringebu - Otta)	Desember 2016	
11	E16 Varpe bru - Smedalsosen	September 2017	
12	Rv4 Gran grense-Jaren og Lygna sør	Juni 2017	
13	E39 Hove - Sandved	Oktober 2017	
14	LOS Logistikkprosjektet (LOGP)	Høsten 2017	
15	Utvidelse av Bergensprogrammet	Årsskiftet 2017-2018	
16	E6 Sørkjosfjellet (Langslett-Sørkjosen)	Februar 2018	
17	Rehabilitering av Norges Idrettshøgskole (NIH)	Februar 2018	Pågående rettslig stevning.
18	Medisin helsefag UiT	August 2018	Pågående reklamasjonssak
19	Farriseidet – Porsgrunn	September 2018	
20	Nytt isgående havforskningsfartøy	August 2018	Pågående rettsak
21	E6 Indre Nordnes - Skardalen	November 2018	
22	E6 Jaktøya - Sentervegen	Desember 2018	
23	E6 Hålogalandsbrua	Desember 2018	
24	Rv 80 Hunstadmoen - Thallekrysset	April 2019	
25	Arkivverkets håndtering av arkivtilvekst og digitaliseringsutfordringer	Juni 2019	
26	E39 Bjørset - Skei	August 2019	
27	E16 Bagn - Bjørgo	Oktober 2019	

28	E6 Helgeland, Korgen - Bolna	November 2019	
29	E134 Gvammen-Århus	Desember 2019	
30	Kampflybase – Rullebaneforlengelse - Ørland	2017	Rullebanen ble tatt i bruk i 2017, men det er noe gjenstående arbeid.
31	Nye transportfly	2019	Planlagt avsluttet i 2019 ifølge Prop. 1 S (2019-2020).
32	Helikopterbase Sola	2017	
33	Strategisk lufttransportkapasitet	2012	Flyene nådde full operativ evne i 2012, men skal opereres i 26 år.